

Addinoli juht Kreekast: parem õudne lõpp kui lõputu õudus (8)

18.06.2012 13:08

Addinoli juhi Georg Wildeggeri sõnul oleks Kreekal siiski kõige õigem kohvrid pakkida ja euroalast lahkuda. Saksamaa kava tuumaenergiast loobuda võib tema

sõnul hoopis Euroopas tuumaohu suurendada ning tootmise viimine Aiasse ei tasuks ennast Wildeggeri kinnitusel ära.

Addinol juht Georg Wildegger

Foto: Liis Treimann

Kuidas on viimase kolme aasta kriis teie tegemisi mõjutanud?

Kolm aastat tagasi pidime silmitsi seisma finantskriisiga, mis oli kogu majanduse jaoks väga keeruline ja üle maailma vähenes määrdeainete tarbimine 25-30 protsenti. See mõjutas ka meid, meie käive 2008. aastal vähenes aga ainult 16-17 protsenti. Tulime turule uute toodetega tuulegeneraatorite ja tööstusseadmete jaoks. Seega langes meie käive vähem kui sektor tervikuna.

Selle aastaga on meie käive kasvanud aga kolmandiku. Kindlasti on väga huvitav vaadata, mis juhtub eelolevatel nädalatel euroga. See mõjutab tugevasti ka meie äri, kuna meie toormehinnad tõusevad. Kui euro on dollari suhtes madal, siis on nafta meie jaoks kallim.

Toorainete hinnad on viimastel aastatel väga metsikult kõikunud. Kuhu näete, et need võiksid eelolevatel aastatel liikuda?

Kui ma seda teaksin, oleksin väga rikas. Paljud püüavad seda teada, aga nad enamasti eksivad. Peame aga pikas perspektiivis leppima sellega, et kõik energiaga seotud kaupade hinnad lähevad üles. Loomulikult võib siin olla mõningaid langusi, aga tõuse on kindlasti rohkem.

Kui võrrelda kütusehindu täna ja 5 aasta tagasi, siis on need tunduvalt kallimad ja kui me kohtume 5 aasta pärast, siis on kütuste ja elektri hinnad kindlasti veel tõusnud.

Kuna eeldame, et energiahinnad tõusevad, on meie uurimis- ja arendusosakonna eesmärk vähendada energia tarbimist.

Kas alternatiiv- või tuumaenergia ei saa siin leevendust tuua?

Tegutseme väga tugevalt alternatiivenergiate valdkonnas. Saksamaa kantsler Angela Merkel on pärast Fukushima katastroofi otsustanud tuumaenergiast loobuda. Väga põnev oleks näha, kas ja kuidas see tal 2020. aastaks õnnestub.

Rootsi on proovinud tuumaenergiast 1990. aastatel loobuda, viie aastaga said nad aru, et see ei ole jätkusuutlik. Põnev on näha, mida Saksamaa teeb. Varem ma ei olnud tuumaenergia poolt, praegu arvan aga, et meil oleks vaja sobilikku kombinatsiooni taastuenergiast ja tuumaenergiast.

Lisaks plaanib Poola ehitada mitu tuumajaama kohe Saksamaa piiri lähedale, et meid energiaga varustada. Samuti on Tšehhi tummajaamad Saksamaa piirile lähedal ja neil on viimase aastaga olnud rohkem õnnetusi kui Saksamaa tuumajaamades 10 aasta jooksul. Seega ei tunne ma ennast kuidagi turvalisemalt, kui Saksamaa tuumaenergiast loobub.

Mida arvate Kreeka olukorrast?

Meil on ütlus: parem õudne lõpp kui lõputu õudus. Mida varem Kreeka euroalast lahkub, seda parem, ka kreeklaste jaoks. Minu meelest ei ole neil mingit võimalust saada nii konkurentsivõimeliseks, kui vaja on.

Nad on viimase 10 aasta jooksul kulutanud rohkem, kui nad on teeninud ja nüüd nad saavad selle eest arve. Ja ülejäänud Euroopa, näiteks Eesti ja Saksamaa, ei pea maksma nende eest, kes ise oma arveid ei suuda tasuda.

Ma arvan, et Euroopa Liit oli väga hea mõte. See loodi selleks, et edaspidi sõdu vältida. Algselt oli Euroopa Liit rahuprojekt, viimased 10-20 aastat on see olnud aga rahaprojekt. Suurem osa riike mõtleb ennekõike sellest, kuidas saada Brüsselist raha ilma ise midagi tegemata. Kuidas saaks raha taskusse ajada ilma oma konkurentsivõimet kasvatamata.

Hispaania, Kreeka ja Lõuna-Itaalia ei ole käitunud nagu Eesti. Te püüdsite muutuda konkurentsivõimeliseks ja olete finantskriisi edukalt üle elanud, riik on säästnud palju raha, kulutusi kärpinud, võtnud vastu tasakaalus eelarve. Kreeka on aga teistpidi.

Mida arvate Euroopa eelarveliidust?

Teoorias oleks see väga tore, aga ma ei ole unustanud, mis juhtus Maastrichti lepinguga. Kõik Euroopa valitsused on andnud allkirja, et riikidele abipakette ei anta, eelarvedefitsiit ei tohiks aastas ületada 3 protsenti sisemajanduse kogutoodangust (SKT), riigi võlakoozem ei tohiks olla üle 60 protsendi.

Aga keegi ei ole neist lubadustest kinni pidanud. Seepärast olen ma teoorias fiskaalliiduga nõus, aga ma kahtlen, kas keegi selle reeglitest kinni peab.

Täna on Saksamaa võtnud europrojekti heaks miljardi eest kohustusi. Oleme riik, mis on andnud kõige suuremad garantiid ja kui peame selle arve kinni maksma, on see Saksamaale suur koorem. Samuti on Eesti võtnud suure koorma kanda. Eesti on väga hea näide, kuidas avaliku sektori rahandust korraldada ja mitte käituda nagu Kreeka.

Arvan, et selle aasta lõpuks on Kreeka euroalast lahkunud, sest nii on võimatu jätkata. Riigid, kes jälgivad Maastrichti kriteeriume on euroalal ka 10 aasta pärast.

Need, kes ütlevad, et teoorias peame säästma, aga praegu ei ole õige aeg ja õige aeg on alles 5 aasta pärast, ei jõua tegelikult kunagi säästmiseni, olgu see siis Hispaania või Prantsusmaa.

Prantsusmaal on huvitav näha, mida Hollandi tegema hakkab. Ma ei ole veendunud, et sa võid riigi majandust turgutada sellega, et kulutad rohkem, kui sa teenid. See tähendab, et sul on lihtsalt palju võlgu. Majanduskasv tuleb innovatsioonist, mitte võlgadest. See on soovunelm, et kulutame rohkem raha, kui meil on ja siis majandus õitseb. Minu meelest ei ole see kunagi töötanud.

Mida peaksid Lõuna-Euroopa riigid teisiti tegema?

Kreeka ja teiste riikide puhul sõltub kõik sellest, kui palju nad reformidega pingutavad ja kuidas muutub tööturu struktuur.

Näiteks Itaalias, kui tööandja juures on palgal enam kui 15 inimest ja nad tahavad majanduslanguses 2 inimest lahti lasta, peab ettevõtte ootama oma 8 aastat, et saada vastav kohtuotsus ja see on väga kallis. Selle tulemus on, et ettevõtted ei taha palgata üle 15 inimese ja seepärast ei ole noortel tööturul mingit võimalust.

Tööturg on seadustega suluseisu aetud. Kui seda ei muudeta, ei saa riik ka konkurentsivõimelisemaks. Sama lugu on ka Hispaania ja Prantsusmaaga. Saksamaa on viimastel aastakümnetel oma koduse töö ära teinud ja teised peavad sama tegema. Kui nad seda ei tee, pole neil euroalasse asja.

Kas olete kriisi tõttu pööranud pilgud Euroopast kaugemale?

Addinoli ekspordimaht on 58 protsenti, meil on palju uusi ekspordipartnereid nii Lätis-Idas, Aasias kui Ladina-Ameerikas ja arvan, et tulevikus on maailm palju rohkem Aasia-keskne, ükskõik, kas see meile meeldib või ei. Aasia muutub maailmas palju mõjukamaks, kui ta on seni olnud.

Kas Addinol ei ole mõelnud selle peale, et õlisid hoopis Aasias toota?

Ei. Üks meie peamistest müügiargumentidest on see, et pakume kvaliteetseid õlisid, mis on toodetud Saksamaal. Õlide segamisel on kvaliteet väga oluline ja kui mõni detail valesti läheb, siis on see juba läbikukkumine. Seepärast toodame me ainult Saksamaal ja teeme seda ka edaspidi.

See tähendab, et investeerime toomisesse, arendustöösse Saksamaal ja müügi võrgu arendamisse kaugemal. Ma ei usu, et näiteks Taiwanis toodetud võiks kvaliteet sama kõrge olla.

Adele Pao